

26-11-2015

Sagsnr.
2015-0009757

Dokumentnr.
2015-0009757-6

Sagsbehandler
Kristine Rødgaard Andersen

Social økonomi indenfor madserviceområdet

Socialøkonomiske virksomheder harmonerer med Københavnerfortællingens mål om social mobilitet. Således blev parterne i budget 2016 enige om, at alle forvaltninger fortsat skal arbejde for at fremme brugen af sociale økonomiske virksomheder¹.

I Børne- og Ungdomsforvaltningen vil man på den baggrund for eksempel undersøge muligheden for, at man i udbud af EAT-ordningen (som dagligt leverer mad til 6000 folkeskoleelever i Københavns Kommune) skruer udbuddet sammen på en måde, så det ikke udelukker socialøkonomiske og mindre virksomheder i at byde på opgaven.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen leverer mad til ca. 2500 hjemmboende borgere. Der er på nuværende tidspunkt en godkendelsesordning med én kommunal og to private leverandører. Borgeren har et frit valg af leverandør. I forbindelse med opdatering af betingelserne i godkendelsesordningen har forvaltningen set nærmere på, om man ville kunne inkludere social økonomi på madserviceområdet og i så fald hvordan.

Dette notat ser på,

- hvad der forstås ved en socialøkonomisk virksomhed,
- hvad der skal til for at omdanne Københavns Madservice til en socialøkonomisk virksomhed,
- om socialøkonomiske virksomheder kan blive leverandører til SUF under Frit valgs området og endelig
- om der på andre måder kan tages sociale hensyn i forbindelse med kommende udbud eller godkendelsesordning for Fritvalgs området.

Overordnet er konklusionen, at socialøkonomiske virksomheder altid kan deltage i kommunale udbud eller godkendelsesordninger på lige fod med andre leverandører. Det er ikke tilladt udelukke kommercielle leverandører fra et udbud eller en godkendelsesordning. Men det er usikkert, om der er socialøkonomiske virksomheder, der er store nok til at afgive tilbud, hvis opgaven kommer i udbud. Vælger man i stedet en godkendelsesordning, kan man ved at lægge særlig vægt på sociale klausuler og ved at søge at fjerne eventuelle hindringer for, at små og mellemstore virksomheder kan blive godkendt, søge at gøre det lettere for socialøkonomiske virksomheder at komme ind på markedet.

Afdeling for Frit Valg

Sjællandsgade 40.
Bygning I, 2.sal
2200 København N

E-mail
CA72@suf.kk.dk

EAN nummer
5798009291004

---

¹ Fra kk.dk/budget side 24

Det kan – for på en anden måde at styrke en socioøkonomisk tankegang – undersøges, hvordan og under hvilke betingelser Københavns Madservice kan få en mere socialøkonomisk profil.

Hvad forstås ved socialøkonomiske virksomheder?

Ifølge Vækstcenter for Socialøkonomiske virksomheder defineres en socialøkonomisk virksomhed ved at leve op til følgende 5 punkter:

1. *Socialt formål*
Virksomhedens primære formål har samfundsgavnlig karakter med et socialt, beskæftigelses-, sundheds-, miljømæssigt eller kulturelt sigte, som desuden fremmer aktivt medborgerskab.
2. *Væsentlig erhvervsdrift*
Virksomheden har et væsentligt element af erhvervsdrift ved salg af serviceydelser eller produkter, som udgør en betydelig del af dens omsætning.
3. *Uafhængighed af det offentlige*
Virksomheden fungerer uden væsentlig offentlig indflydelse på ledelsen og driften af virksomheden.
4. *Inddragende og ansvarlig ledelse*
Virksomheden involverer ansatte, kunder, samarbejdspartnere og interessenter og har en etisk forsvarlig ledelse.
5. *Social overskudshåndtering*
Virksomheden bruger primært sit overskud til at fremme sociale formål, reinvestere i egen virksomhed eller i andre socialøkonomiske virksomheder. En begrænset andel af overskuddet kan udbetales som udbytte til investorer.

Kan Københavns Madservice ændres til en Social økonomisk virksomhed?

SUFs eget køkken på ældreområdet Københavns Madservice leverer mad til en række plejehjem og til en stor del af de hjemmeboende borgere, der er visiteret til madudbringning under Fritvalgsområdet. Københavns Kommune ejer bygninger og produktionsapparat i Bystævneparken.

En Socioøkonomisk virksomhed er som ovenfor nævnt en privat virksomhed. Man kunne forestille sig, at overdrage opgaven til et privat firma, der kunne forpagte lokalerne og overtage medarbejderne. Overdragelse af KMS's opgaver til et privat firma vil imidlertid kræve et udbud, hvor der ikke er nogen sikkerhed for, at der kommer tilbud fra Socioøkonomiske virksomheder, ligesom der ikke er sikkerhed for, at det er en socialøkonomisk virksomhed, der vinder udbuddet.

KMS's virksomhed indebærer, at der bliver leveret mad hver dag hele ugen til mange borgere. Der skal endvidere være stor variation i maden, ligesom denne skal leve op til kravene om næringsindhold mv.

Det fremgår nedenfor, at Afdeling for frit valg har lavet en markeds-sondering af aktive socioøkonomiske virksomheder på madserviceområdet, og det er ikke sandsynligt, at der pt. er firmaer, der kan løfte så stor en opgave, hverken i lokalerne i Bystævneparken eller i andre lokaliteter.

Situationen kompliceres yderligere af, at kommunen skal tilbyde de hjemmeboende et frit valg mellem flere leverandører. Det betyder, at den virksomhed, der evt. vinder et udbud om at levere mad fra lokalerne i Bystævneparken, ikke er sikker på at kunne klare sig i konkurrencen med andre leverandører om at blive leverandør på Fritvalgsområdet. Firmaet vil derfor kunne risikere at stå tilbage alene med leverancen til de plejehjem, der får leveret fra Bystævneparken.

Overvejelserne om at inddrage Socialøkonomiske virksomheder i BUF er lidt anderledes. EAT – madleverancen til skoler og børnehaver – står for at skulle flytte til nye lokaler, og det kan derfor være hensigtsmæssigt at undersøge, om der er leverandører, der allerede har et produktionsapparat, der ønsker at byde på opgaven. Og i den forbindelse opstod tanken om, at inddrage Socialøkonomiske virksomheder. Det er dog vigtigt at understrege, at der ikke vil være nogen sikkerhed for, at det, hvis man går i udbud, bliver en Socialøkonomisk virksomhed, der vinder udbuddet.

På børneområdet skal der desuden ikke etableres et frit valg mellem flere leverandører, hvorfor udbudsopgaven er lidt enklere at overskue.

I stedet for at ændre Københavns Madservice til en egentlig socialøkonomisk virksomhed lægges der i indstillingen vedrørende fremtidig ordning for private leverandører af madservice op til, at det undersøges under hvilke betingelser og hvordan Københavns Madservice kan få en mere socioøkonomisk profil.

Kan Socialøkonomiske virksomheder på anden måde inddrages som leverandører under Frit Valgs området?

At blive leverandør på fritvalgsområdet stiller krav til bl.a. kapacitet, stabilitet i leverancerne, stort udbud af høj kvalitet osv.

En hurtig søgning viser tre socialøkonomiske virksomheder i Københavnsområder, som i dag har en madproduktion.

1. Send Flere Krydderier

Send Flere Krydderiers egen beskrivelse er som følger: "Send Flere Krydderier er en socialøkonomisk virksomhed. Det betyder, at vi som virksomhed har et socialt formål. Vores mål er at skabe arbejdspladser og integrere etniske minoritetskvinder på det danske arbejdsmarked.

Det økonomiske overskud går i vores tilfælde til at ansætte flere kvinder og på sigt etablere køkkener i flere dele af København”²
Send Flere Krydderier er baseret på Nørrebro, og tilbyder udover en cafe åbent fire dage ugentligt, receptionsmenuer og madkurser.

2. Glad Mad

Glad Mad er en socialøkonomisk virksomhed under Glad fonden, som 1999 startede verdens første tv-station for og med udviklingshæmmede.

Glad Mad driver både cafeer og har kantinedrift med en blanding af professionelle kokke og assistenter med og uden handicap. De er dagligt leverandører af mere end 1000 kuverter i hovedstadsområdet.

3. Allehånde

”Allehånde er et cateringfirma, der leverer mad af høj kvalitet til frokostordninger, konferencer, møder og festlige lejligheder. Vi er samtidig en socialøkonomisk virksomhed, som forbinder en kommerciel forretning med det at løse en social opgave”³.

Allehånde har lokaler på Nørrebro, og udover cateringdelen to cafeer i hovedstadsområdet.

Som beskrevet i ovenstående er der i hvert fald to socialøkonomiske virksomheder, som på nuværende tidspunkt har erfaringer med at håndtere daglig drift af både madproduktion og udbringning af mad.

Forvaltningen har ikke været i dialog med de ovennævnte virksomheder om, hvorvidt de har kapacitet til eller ønske om at indgå i den kommunale madlevering.

Det er ikke sandsynligt, at de nuværende Socialøkonomiske virksomheder har mulighed for at vinde et udbud på madserviceordningen. Det vil forudsætte, at der fra starten af kontraktens løbetid skal være et produktionsapparat, der kan servicere en betydelig del af de borgere, der er visiteret til madservice. Udbudsmodellen tilgodeser ikke virksomheder, der skal til at etablere sig på markedet.

Hvis SUF i stedet vælger en godkendelsesordning, er der ikke noget til hinder for, at en socialøkonomisk virksomhed søger godkendelse til levering af mad under fritvalgsordningen, blot virksomheden overholder de samme krav, som de øvrige leverandører. Forvaltningen vil i en eventuel ny godkendelsesordning søge at fjerne hindringer for at mindre leverandører kan blive godkendt som leverandører. Sådanne ændringer vil naturligvis også gælde for en socialøkonomisk virksomhed.

Sociale klausuler i stedet for krav om socialøkonomi

² Fra hjemmeside <http://sendflerekrydderier.dk/om-os/socialokonomisk-virksomhed/> den 5. oktober 2015

³ Fra hjemmeside <http://www.allehaande.dk/index.php> den 5. oktober 2015.

Hvis ønsket om at inddrage socialøkonomiske virksomheder i høj grad skyldes ønsket om at understøtte et mere rummeligt arbejdsmarked, kan det også overvejes at skærpe de sociale klausuler i godkendelsesordningen og dermed forpligte alle leverandører af madservice. Det vil sige ikke kun evt. socialøkonomiske leverandører, men også de øvrige private leverandører og den kommunale leverandør, KMS.

I den nye godkendelsesordning vil der som minimum skulle stilles sociale klausuler svarende til Borgerrepræsentationens beslutninger om dette, men det kan evt. overvejes, at stille mere vidtgående krav.

I kommunens sidste udbud på vasketøjsordning⁴ havde man inkluderet tre sociale klausuler hhv.:

Krav om beskæftigelse af praktikanter og ledige:

Leverandøren skal sikre, at der indenfor kontraktens samlede løbetid sker beskæftigelse af én ledig, hvis tilbudsgiveren har tegnet kontrakt i mindst i tre lokalområder. Den ledige kan eksempelvis ansættes i virksomhedspraktik, løntilskud og fleksjob.

Arbejdsklausul vedrørende sikring af arbejdstagerrettigheder i forbindelse med arbejde udført i Københavns Kommune.

Leverandøren skal sikre, at ansatte hos leverandører og eventuelle underleverandører, som medvirker til opfyldelsen af kontrakten, er sikret løn og andre arbejdsvilkår der er sammenlignelige med en kollektiv overenskomst indgået af de relevante faglige parter.

Leverandørens samfundsansvar

Disse krav indeholder blandt andet krav om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption

I omtalte udbud for vasketøj var det endvidere et krav, at tilbudsgivere skulle beskrive både arbejdsmiljøpolitik samt medarbejdernes muligheder for kompetenceudvikling/videreuddannelse i tilbuddet.

Et andet eksempel på en social klausul er, at den private leverandør af hjemmepleje skal håndtere et bestemt antal praktik- og elevforløb årligt for at leve op til deres kontrakt.

Der gøres således allerede brug af forskellige sociale klausuler, som fordrer, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningens leverandører skal tage et vist samfundsansvar.

Man kan endvidere tænke disse eksisterende krav videre eksempelvis i forhold til kravet om antallet af praktikanter/ ledige eller en yderligere

---

⁴ Vasketøjsordning sidestilles madserviceordning her, idet de begge er indenfor fritvalgsområdet.

differentiering i gruppen, så en leverandør eksempelvis skal påvise ansættelse af:

- X antal ansatte under særlige vilkår dvs. ansatte under 65 år med varige begrænsninger på arbejdsmarkedet
- X antal ansatte, som har været ledige x antal måneder de seneste x antal år

Krav i udbud vs. krav i godkendelsesproces

Det er ikke muligt at sikre sig, at en socialøkonomisk virksomhed vinder et evt. udbud, hvor det skal indgå i lige konkurrence med andre interesserede leverandører, men man kan stille nogle kvalitetskrav, som lægger stor vægt på diverse ”rummelighedsparametre”, herunder f.eks. om leverandøren har en kontrakt med underleverandør, som er en social økonomisk virksomhed.

Vælger man i stedet en godkendelsesordning, som er en relevant mulighed for madserviceområdet i SUF, vil man som udgangspunkt skulle stille de samme krav til både kommunale og private leverandører, eksempelvis på diverse ”rummelighedsparametre”.

Indstillingen om fremtidig ordning for private leverandører af madservice indeholder forslag til at lempe forskellige rammer på området, som vil kunne gøre det nemmere for mindre virksomheder at byde ind som leverandør. I forlængelse heraf kan det overvejes, hvorvidt der i disse lempelser skal tænkes yderligere tiltag ind, som i endnu højere grad lægger op til social ansvarlighed.